

آیین نامه اجرایی

طبقه بندی مؤسسات حسابرسی

موضوع ماده ۲۸ آیین نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی

جامعه حسابداران رسمی ایران

۱۳۹۶/۷/۱۶

آیین‌نامه اجرایی طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۲۸) آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی

در اجرای مفاد ماده (۲۸) آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی، به منظور ترغیب مؤسسات حسابرسی "کوچک و متوسط" به ادغام و حمایت از مؤسسات بزرگ حسابرسی و نیز تأمین شرایط لازم برای ایجاد و یا اصلاح ساختار سازمانی مؤسسات حسابرسی در راستای مدیریت مناسب منابع انسانی و ارتقای کیفیت خدمات حرفه‌ای و تخصصی قابل ارائه توسط آنان، به پیشنهاد مشترک کارگروه‌های مؤسسات حسابرسی و کنترل کیفیت و تأیید هیأت مدیره جامعه، آیین‌نامه اجرایی طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی به شرح زیر، در تاریخ ... به تصویب شورای عالی رسیده است.

ماده ۱

در این آیین‌نامه، اصلاحات زیر به جای عبارت مشروح مشخص شده، بکار رفته است:

جامعه: جامعه حسابداران رسمی ایران

هیأت مدیره: هیأت مدیره جامعه حسابداران رسمی ایران

شورای عالی: شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی: آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۲۸) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران.

مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی: مؤسسه یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران.

خدمات تخصصی و حرفه‌ای: خدمات مشخص شده طبق بند "ت" ماده یک اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران و تبصره آن.

مؤسسات حسابرسی معتبر بین‌المللی: مؤسسات حسابرسی معتبر بین‌المللی مورد تأیید جامعه حسابداران رسمی ایران.

مدارک حرفه‌ای معتبر بین‌المللی: مدارک حرفه‌ای موضوع ماده ۵-۱۲ آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران.

آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای: آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران.

آیین‌نامه اجرایی طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی

موضوع ماده (۲۸) آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی

ماده ۲

مؤسسات حسابرسی که ساختار کلی اجرای کارهای تخصصی و حرفه‌ای توسط شرکای آن‌ها، مطابق مواد (۳) و (۴) آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای است و از هر یک از پرسشنامه‌های "کنترل کیفیت کار" و "کنترل وضعیت مؤسسه"، بیش از ۶۵ درصد امتیاز را کسب نموده باشند، مشمول طبقه‌بندی خواهند شد.

ماده ۳

طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی توسط واحد مدیریت نظارت جامعه به صورت سالانه انجام و پس از تأیید و تصویب هیأت مدیره و شورای عالی، نتایج نهایی آن تا پایان ... ماه هر سال در تارنما و روزنامه کثیرالانتشار جامعه، منتشر می‌گردد.

ماده ۴

شاخص‌های کلی ارزیابی مؤسسه و حداکثر امتیاز هر یک از شاخص‌ها، به شرح جدول زیر است:

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	حداکثر امتیاز
۱	شرکا	۱۰۰
۲	مدیران حسابدار رسمی	۷۵
۳	سایر کارکنان حرفه‌ای	۱۳۰
۴	مؤسسه حسابرسی	۹۰
۵	تنوع خدمات حرفه‌ای و تخصصی	۱۰۵
۶	کنترل کیفیت کار	۲۵۰
۷	کنترل کیفیت وضعیت مؤسسه	۲۵۰
	جمع امتیازات	۱۰۰۰

تبصره: مفروضات و شاخص‌های تفصیلی امتیازدهی به شرح پیوست این آیین‌نامه می‌باشد.

آیین‌نامه اجرایی طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی

موضوع ماده (۲۸) آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی

ماده ۵

جمع امتیازات کسب شده مؤسسه حسابرسی مورد ارزیابی، بر اساس شاخص‌های موضوع ماده (۴) فوق، تعیین و طبقه‌بندی آنها به ترتیب بیشترین امتیاز در چهار طبقه اول، دوم، سوم و چهارم قرار می‌گیرند، حد نصاب امتیاز لازم برای هر طبقه به شرح جدول زیر است:

طبقه	امتیاز مکتسبه
اول	۸۰۱ تا ۱۰۰۰
دوم	۶۵۱ تا ۸۰۰
سوم	۵۰۱ تا ۶۵۰
چهارم	۳۲۵ تا ۵۰۰

ماده ۶

اطلاعات، اسناد و مدارک مورد نیاز گروه ارزیابی، به صورت کتبی و یا از طریق سامانه‌های اطلاعاتی جامعه از مؤسسه حسابرسی درخواست می‌گردد؛ مؤسسه حسابرسی ملزم است ظرف حداکثر یک هفته از تاریخ درخواست، نسبت به تهیه اطلاعات و اسناد و مدارک فوق در محل مؤسسه اقدام و مراتب آمادگی خود را جهت ارزیابی، به صورت کتبی به جامعه اعلام نماید.

ماده ۷

مسئولیت صحت و سقم اطلاعات، اسناد و مدارکی که در راستای ارزیابی مؤسسه حسابرسی در اختیار جامعه قرار می‌گیرد، با هیأت مدیره مؤسسه حسابرسی است. مؤسسه حسابرسی باید در صورت اعلام نیاز جامعه یا گروه ارزیاب اعزامی، اسناد و مدارک پشتوانه اطلاعات ابرازی را، حداکثر ظرف ۴۸ ساعت ارائه نماید.

ماده ۸

گروه ارزیابی طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی، متشکل از ۲ نفر از کارشناسان شاغل در استخدام جامعه (واحد مدیریت نظارت) می‌باشند که به صورت کتبی به مؤسسات حسابرسی مربوط، معرفی می‌شوند.

آیین‌نامه اجرایی طبقه‌بندی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۲۸) آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی

ماده ۹

در صورتی که مؤسسه حسابرسی به هر دلیل از ارائه اطلاعات، اسناد و مدارک مورد نیاز گروه ارزیاب، در مهلت مقرر خودداری نماید و یا اینکه اطلاعات، اسناد و مدارک خلاف واقع به جامعه و گروه ارزیاب ارائه نماید، در طبقه چهارم طبقه‌بندی و به‌علاوه مشمول مقررات انضباطی جامعه نیز می‌گردد.

ماده ۱۰

این آیین‌نامه در ۱۰ ماده و یک تبصره و یک پیوست در تاریخ ... به تصویب شورای عالی رسیده است. هرگونه تغییر در مفاد این آیین‌نامه به پیشنهاد واحد مدیریت "نظارت جامعه"، تأیید "هیأت مدیره" و تصویب "شورای عالی جامعه" انجام خواهد شد.

جدول شماره (۱) : شاخص‌های تفصیلی ارزیابی شرکا

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
۱	گروه شرکا	هر شریک گروه ۲ : ۱ امتیاز هر شریک گروه ۱ : ۰/۵ امتیاز	۲۰
۲	دارا بودن مدرک حرفه‌ای معتبر بین‌المللی	هر شریک ۰/۵ امتیاز	۱۰
۳	امضای گزارشات حسابرسی شرکت‌ها و مؤسسات بازار پول و سرمایه و واحدهای بخش عمومی	هر شریک ۰/۵ امتیاز	۱۰
۴	میزان سهم‌الشرکه	هر شریک کمتر از ۱۰٪ سهم‌الشرکه ۱ امتیاز	۲۰
۵	سن	هر شریک: کمتر از ۴۰ سال ۰/۵ امتیاز بین ۴۰ تا ۶۵ سال ۱ امتیاز بیش از ۶۵ سال ۰/۲۵ امتیاز	۲۰
۶	ماندگاری شرکا در ۵ سال اخیر	به ازای هر سال ۰/۲۰ امتیاز	۲۰
جمع امتیاز			۱۰۰

توضیح:

در شرایط حاضر، حداکثر شرکای یک مؤسسه بزرگ، برابر ۲۰ شریک در نظر گرفته شده است.

جدول شماره (۲) : شاخص‌های تفصیلی ارزیابی مدیران حسابدار رسمی

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
۱	تعداد مدیران حسابدار رسمی (همگن شده)	هر مدیر حسابدار رسمی برای یک سال کارکرد در سال ارزیابی، ۰/۵ امتیاز.	۱۵
۲	دارا بودن گواهی قبولی در آزمون تعیین رتبه مورد پذیرش جامعه یا سازمان حسابرسی	آزمون حسابرسان ارشد ۰/۲۰ امتیاز آزمون سرپرست حسابرسان ۰/۳۰ امتیاز آزمون سرپرست ارشد حسابرسان ۰/۵۰ امتیاز	۳۰
۳	امضای گزارشات شرکت‌ها و مؤسسات بازار پول و سرمایه و واحدهای بخش عمومی	واحدهای بازار پول و سرمایه ۰/۷۵ امتیاز واحدهای بخش عمومی ۰/۲۵ امتیاز	۳۰
جمع امتیاز			۷۵

جدول شماره (۳): شاخص‌های تفصیلی ارزیابی سایر کارکنان حرفه‌ای و تناسب آن‌ها

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
۱	تعداد سرپرست / سرپرست ارشد حسابرسی (همگن شده)	هر سرپرست / سرپرست ارشد حسابرسی برای یک سال کارکرد، یک امتیاز (پس از تعدیل و تعیین تعداد متناسب شده).	۳۰
۲	تعداد حسابرس ارشد (همگن شده)	هر حسابرس ارشد برای یک سال کارکرد، ۰/۵ امتیاز (پس از تعدیل و تعیین تعداد متناسب شده).	۳۰
۳	تعداد حسابرس (همگن شده)	هر حسابرس برای یک سال کارکرد، ۰/۲۵ امتیاز (پس از تعدیل و تعیین تعداد متناسب شده).	۶۰
۴	تعداد کمک حسابرس (همگن شده)	هر کمک حسابرس برای یک سال کارکرد، ۰/۱۰ امتیاز (پس از تعدیل و تعیین تعداد متناسب شده).	۱۰
جمع امتیاز			۱۳۰

توضیحات نحوه امتیازدهی:

الف) طبق مواد (۳)، (۴) و (۱۰) آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، مؤسسات حسابرسی باید از ترکیب کارکنان حرفه‌ای مناسبی برخوردار باشند. برای تعیین معیاری جهت ارزیابی تناسب ترکیب کارکنان حرفه‌ای با در نظر گرفتن مفاد مواد مزبور، حداکثر ترکیب مناسب حرفه‌ای کارکنان تحت مسئولیت مستقیم یک شریک، به شرح جدول زیر می‌باشد:

رتبه‌های کارکنان حرفه‌ای	شریک گروه ۱		شریک گروه ۲	
	ماده (۳)	مواد (۳) و (۴)	ماده (۴)	ماده (۴) (یک حسابدار رسمی)
مدیر حسابدار رسمی	-	۱	-	۲
سرپرست / سرپرست ارشد حسابرسی	۱	۱	۱	۲
حسابرس ارشد	۲	۲	۳	۴
حسابرس	۶	۸	۹	۱۲
کمک حسابرس	۳	۴	۵	۶
جمع	۱۲	۱۶	۱۸	۲۵

بر اساس جدول فوق، هر یک از شرکای گروه یک و گروه دو، با توجه به تعداد حسابدار رسمی تحت مسئولیت مستقیم خود، مشمول یکی از ترکیب‌های ارائه شده در جدول بالا می‌باشند.

ب) برای تعیین تعداد کارکنان متناسب شده در سطح هر یک از رتبه‌های حرفه‌ای تحت مسئولیت یک شریک (اعم از گروه یک یا گروه دو)، ابتدا کارکرد همگن شده واقعی سالانه در سطح هر رتبه حرفه‌ای در سال ارزیابی تعیین و سپس جمع کل کارکرد آنها در سال ارزیابی مشخص می‌گردد.

پ) جمع حاصل شده از ردیف "ب" فوق، به نسبت حداکثر ترکیب معمول شریک مربوط در جدول ردیف "الف"، تسهیم و از این طریق کارکنان متناسب شده در سطح هر شریک مشخص می‌گردد. کارکنان متناسب شده فوق، با رعایت مفاد تبصره ۴ ماده ۱۰ آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، مبنای تخصیص امتیاز کارکنان می‌باشد.

جدول شماره (۴) : شاخص‌های تفصیلی ارزیابی مؤسسه حسابرسی

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
۱	فعالیت طی ۵ سال اخیر	به ازای هر سال یک امتیاز (مشروط به صدور حداقل ۲۰ گزارش حسابرسی صورت‌های مالی در هر سال.	۵
۲	تعداد دفاتر و شعب فعال	هر دفتر یا شعبه یک امتیاز (مشروط به حضور تمام وقت یکی از شرکا)، حداکثر ۵ دفتر یا شعبه در استان‌های مختلف.	۵
۳	عضویت مؤسسه در مجامع حرفه‌ای بین‌المللی، طی ۵ سال اخیر	هر سال ۰/۵ امتیاز.	۲/۵
۴	انجام وظایف حسابرسی مستقل و بازرسی قانونی شرکت‌ها و مؤسسات بازار پول و سرمایه و واحدهای بخش عمومی، طی ۵ سال اخیر	واحدهای بازار پول و سرمایه هر سال ۱ امتیاز. واحدهای بخش عمومی هر سال ۰/۵ امتیاز.	۷/۵
۵	برخورداری از حق امتیاز نمایندگی مؤسسات حسابرسی معتبر بین‌المللی، طی ۵ سال اخیر	هر سال یک امتیاز.	۵
۶	ساختار سازمانی مؤسسه	۱-۶) رعایت ساختار کلی سازمانی طبق آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای (حداکثر برای ۱۵ شریک فعال، به ازای هر شریک ۰/۵ امتیاز.	۷/۵
		۲-۶) برخورداری از واحد (مدیریت) مستقل کنترل کیفیت (با مسئولیت یکی از شرکا) و کادر مناسب.	۵
		۳-۶) برخورداری از واحد (مدیریت) مستقل IT و خدمات کامپیوتری.	۵
		۴-۶) برخورداری از واحدهای مستقل ارائه‌کننده خدمات تخصصی و حرفه‌ای (به جز خدمات اطمینان بخشی حسابرسی صورت‌های مالی و بررسی اجمالی و ...)، تحت مسئولیت مستقیم شرکا، هر واحد یک امتیاز.	۴

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
		۵-۶) برخورداری از واحد مستقل (مدیریت) آموزش، تحقیقات و بررسی‌های فنی و حرفه‌ای.	۲
		۶-۶) برخورداری از واحد مستقل (مدیریت) امور اداری و منابع انسانی.	۲
		۷-۶) برخورداری از واحد مستقل (مدیریت) امور مالی.	۲
		۸-۶) برخورداری از منشور یا نظام‌نامه کنترل کیفیت مؤسسه و رعایت مفاد آن.	۲
۷	دفتر کار مؤسسه	۱-۷) اختصاص اتاق مستقل برای هر یک از شرکا (حداکثر ۲۰ شریک، هر شریک ۰/۲۵ امتیاز).	۵
		۲-۷) اختصاص اتاق مستقل برای هر یک از مدیران حسابدار رسمی شاغل در استخدام یا شریک (حداکثر ۳۰ اتاق، هر اتاق ۰/۲۵ امتیاز).	۷/۵
		۳-۷) اختصاص اتاق عمومی مناسب (برای هر دو مدیر حسابدار رسمی شاغل در استخدام یا شریک تحت مسئولیت شریک بالادستی)، حداکثر ۱۵ اتاق، هر اتاق ۰/۲۰ امتیاز.	۳
		۴-۷) اختصاص اتاق مستقل برای مدیر آموزش و تحقیقات و بررسی‌های فنی و حرفه‌ای.	۱
		۵-۸) اختصاص اتاق مستقل برای مدیریت امور اداری و منابع انسانی.	۱
		۶-۷) اختصاص اتاق مستقل برای مدیریت امور مالی.	۱
		۷-۷) اختصاص اتاق مستقل جلسات و کنفرانس مناسب.	۲
		۸	اظهار نظر حرفه‌ای نسبت به صورت‌های مالی مؤسسه
جمع امتیاز			۹۰

جدول شماره (۵) : شاخص‌های تفصیلی ارزیابی ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
۱	درآمد ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابرسی صورت‌های مالی، بررسی اجمالی و رسیدگی به اطلاعات مالی آتی.	هر ۵ میلیون ریال خدمات ارائه شده به شرکت‌های بند "ز"، برابر ۰/۵ امتیاز و سایر شرکت‌ها، سازمانها و نهادها ... برابر یک امتیاز.	۹۰
۲	درآمد ارائه سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای به جز موارد ردیف ۱ بالا.	هر ۵ میلیون ریال خدمات ارائه شده به شرکت‌های بند "ز" برابر ۰/۲۵ امتیاز و سایر شرکت‌ها، سازمانها، نهادها ... برابر ۰/۵ امتیاز.	۱۵
جمع امتیاز			۱۰۵

جدول شماره (۶) : شاخص‌های تفصیلی ارزیابی کنترل کیفیت

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
۱	شاخص‌های ارزیابی شده طبق پرسشنامه کنترل کیفیت کار.	حداکثر امتیاز پرسشنامه کنترل کیفیت کار برابر ۱۰۰۰ امتیاز است که باید امتیاز مکتسبه نسبت به حداکثر امتیاز ۲۵۰ تعدیل شود.	۲۵۰
جمع امتیاز			۲۵۰

جدول شماره (۷) : شاخص‌های تفصیلی ارزیابی کنترل وضعیت موسسه

ردیف	شاخص‌های ارزیابی	نحوه امتیازدهی	حداکثر امتیاز
۱	شاخص‌های ارزیابی ارائه شده طبق پرسشنامه کنترل وضعیت مؤسسه.	حداکثر امتیاز پرسشنامه کنترل وضعیت مؤسسه برابر ۱۰۰۰ امتیاز است که باید امتیاز مکتسبه نسبت به حداکثر امتیاز ۲۵۰ تعدیل شود.	۲۵۰
جمع امتیاز			۲۵۰